

Virtualno mesto

O mestu razmišljamo kot o svetu živečih civilizacijskih vrednot, upeti v spomin, nostalgijo in radosti bivanja. Fascinirani smo z mestom kot izgubljenim objektom. Pa vendar, kakor bi rekel Brodski, če hoče človek dobiti sliko svojega rojstnega področja, mora oditi bodisi izmed štirih sten ali pa razgrniti zemljevid.

Posamezne dele mesta, ki so nabiti z energijo preteklosti ali podjetnostjo sedanjosti jemljemo kot ikone, nespremenljive prisposobe materializiranih želja, kot perpetualizacijo zdavnaj pozabljenih načinov življenja in miselnih vzorcev, zdaj spremenjenih v virtualnost.

Sodobni elektronski sistemi nam lahko stvarnost generirajo tako, da nam ta stvarnost kar najbolj ugaja. Generirano sliko in tudi naravno zaznano sliko lahko shranimo v spominu, razlika med njima pa je le v tem, da lahko prva ostane nespremenjena za vse čase, slednja pa ne.

Virtualna slika lahko (pomotoma?) postane otipljiva, bodisi da jo udejanimo, ustvarimo ali obnovimo po naravnem (božanskem) vzorcu, s tehnološkimi ali proizvodnimi sredstvi in načini osvobajanja energije ali pa na kibernetičnih modelih ustvarjanja nadstvarnosti s težnjo po popolni kontroli.

Ali ni potem slika sodobnega mesta takšna virtualna slika, kjer se atributi materialne mestnosti predstavljajo v svet nematerialnega, neoprijemljivega, v svet elektronskih komunikacij oziroma je resnični svet le skupek ali izvleček tipičnih in vsem vsečnih elementov.

Tako je tudi s prireditvami, ki se jih v mestih zadnje čase prireja, mogoče v smislu perpetuacije nekega načina življenja ali produkcijskih sistemov. Pred kratkimi so na primer, prireditelji pohištvenega sejma v Ljubljani vesoljno slovensko javnost skozi eter obveščali o predmetih, brez katerih sodoben, svoboden človek ne more živeti. Šlo je za domiselno in vešče oblikovane predmete, izzivalnih oblin ali osupljivo ostrih robov ali pa z enim in drugim atributom, pa še kakšnim, združeni v neverjetni, skoraj erotični privlačnosti. Kar si Slovenec zaželi, Slovenec lahko dobi ... in spravi, kamor hoče.

Vendar, soočenje z realnostjo je boleče, ko človek kar naenkrat ugotovi, da je njegov realni svet precej omejen, stene njegovega stanovanja presenetljivo blizu skupaj, predmet poželenja pa naenkrat okoren in neuporaben. Skratka, spravi ga lahko le v spomin, v virtualni ali simulirani svet, kjer lahko posamezne kose neobremenjeno zlaga v neskončne individualne konstrukte. Tam lahko v soju, na primer Ruskinovih luči, uveljavlja svetla načela harmonije, žrtve, resnice in moči in v tem virtualnem svetu gradi svet, kateremu se lahko vedno brezskrbno preda.

Pa vendar, virtualni svet ni le v glavah, je pousod okoli nas. Podeželja domnevno ni več, obstaja le kot nostalgija premeščenih nemščanov, mesto pa ...

Ivan Stanič